

Asiantuntijalausunto

20.10.2025

VN/2628/2025

VN/2628/2025-OKM-53

Sivistysvaliokunta

OKM lausunto sivistysvaliokunnalle HE 138/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksena vuosina 2024-2030 annetun lain 2 § muuttamisesta

Valtion T&K-panostuksilla tavoitellaan kansantalouden kestäväää kasvua, tuottavuuskehitystä sekä näiden pohjaksi tarvittavaa kasvavaa T&K-työtä tekevien määrää ja koulutustason nostoa. Valtion T&K-rahoituksen lisäykset perustuvat vuosina 2021 ja 2022 saavutettuun parlamentaariseen prosessiin ja sopuun. Pääministeri Orpon hallitus on ohjelmassaan sitoutunut toimeenpanemaan parlamentaarisen TKI-työryhmän ehdotukset siitä, miten Suomen T&K-toiminnan rahoitusta nostetaan siten, että tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen osuus kasvaa neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää tärkeänä, että hallituksen esityksessä valtion sitoutuminen parlamentaarisiiin ehdotuksiin sisältyneestä tavoitteesta nostaa valtion T&K-rahoitus 1,2 % osuuteen bruttokansantuotteesta vuoteen 2030 mennessä säilyy.

Vuonna 2023 voimaan tullut valtion T&K-rahoitusta koskeva laki on keskeinen parlamentaarisesti sovittu toimi. Valtion T&K-rahoitusta koskevan lain tarkoituksena oli parlamentaarisen TKI-työryhmän 2021 loppuraportin mukaan turvata rahoituksen tason nostaminen ja luoda tosiasiallinen takuu T&K-rahoituksen pitkäjänteisyydelle ja ennustettavuudelle. Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä lakia muutetaan siten, että jatkossa valtion rahoituksen lisäysten koko täsmätään kahden vuoden välein tuoreimpaan valtiovarainministeriön talousennusteeseen aiemman neljän vuoden sijaan. Muutos on hallituksen budjettiriihen kirjauksen mukainen. Muutoksen myötä valtion T&K-rahoituslisäysten suhdannealttius kasvaa ja ennakoitavuus vastaavasti laskee. On tärkeää, että parlamentaarinen TKI-seurantaryhmä osallistetaan tiiviisti kokonaisuutta koskevien säädösmuutosten valmisteluun.

Valtion T&K-rahoituksen kohdennukset ovat alkuvaiheessa painottuneet yritysten ja yritysvetoisen T&K-toiminnan rahoitukseen. Painotuksella on pyritty vivuttamaan yksityisen T&K-rahoituksen kasvua. T&K-tavoitteiden saavuttaminen edellyttää T&K-järjestelmän kehittämistä kokonaisvaltaisesti. Rahoituksen kohdennuksissa ja rahoitusehdoissa on myös vahvistettu yritysten ja julkisten tutkimusorganisaatioiden T&K-toiminnan yhteistyön edellytyksiä ja kannustimia. T&K-rahoituksesta kohdennetaan vuodesta 2026 alkaen ensimmäistä kertaa pysyvää rahoitusta korkeakouluille. Tämä on erityisen tärkeää, koska T&K-rahoituksen kasvaessa on varmistettava myös riittävä osajien määrä. Valtion T&K-rahoituksen lisäysten toteutuminen pienemmällä tasolla ei vaikuta jo tehtyihin kohdennuksiin. Se kuitenkin pienentää mahdollisuuksia kasvattaa pysyviä korkeakoulujen T&K-panoksia tulevina vuosina.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 29
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 10
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 135 9335
+358 9 135 9335

kirjaamo.okm@gov.fi

T&K-lain mukaisen julkisen T&K-rahoituksen lisäksi panostuksia on käytettävissä, ja tulee jatkossakin olla, T&K-rahoitusta täydentäviin innovaatiotoimiin. Parlamentaarisisissa TKI-työryhmissä 2021 ja 2022 linjattiin, että innovaatorahoitus jätetään T&K-rahoituslain ulkopuolelle, koska yritystukien kokonaisuus Suomessa on laaja. Tilastokeskuksen mukaan yritystukea myönnettiin 1,1 miljardia euroa vuonna 2024 eli lähes neljä kertaa enemmän kuin T&K-lisärahoituksen korotus oli samana vuonna. Lainoja myönnettiin 295 miljoonaa euroa ja takauksia 2,9 miljardia euroa. Yritystukea sai yhteensä 14 624 yritystä. Yritysrahoituksen kokonaisuus kattaa merkittävässä määrin myös innovaatiotoiminnan rahoitusta. T&K-rahoituksen osuus valtion yritystuesta on kasvusuunnassa hallituksen tekemien valtion T&K-toiminnan lisärahoitusta koskevien päätösten johdosta. Tämän lisäksi Suomessa on TEM:n tuoreen kasvurahoituksen tilannekuva -raportissakin kuvastunut vahva yksityisen yritysrahoituksen markkina. Parlamentaarisesti linjattiin myös, että valtion TESl:n kaltaisten innovaatorahoittajien rahoitusta ei voida käyttää julkisten tutkimustoimijoiden, kuten korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten, tutkimuksen tukemiseen.

Tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoituksella on ratkaisevan tärkeä merkitys Suomen menestymiselle. Suomen menestys nyt ja tulevaisuudessa perustuu osaamiselle, tutkimukselle ja innovaatioille. Korkeatasoinen osaaminen ja T&K-toiminta ovat Suomen kilpailukyvyyn, tuottavuuden ja hyvinvoinnin pohja.

Lisätietoja: johtaja Erja Heikkinen, OKM

Liitteet	-
Jakelu	Eduskunnan sivistysvaliokunta
Tiedoksi	OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Heidi Backman OKM Opetus- ja kulttuuriministeriö, Emma Hannonen OKM KTPO Tiedepolitiikan vastuualue, Erja Heikkinen